

Kaj manjka novemu učnemu načrtu

Za Vranc-Dolganov učni načrt je bilo treba take reklame kot da se bo tiskalo delo, ki bo odsegalo najmanj 10 debelih knjig. Druga za drugo so se vrstile anonce v našem strokovnem časopisu: »Prijavljajte se, da zamo-remo pričeti s tiskom. Naročite knjigo, ki je za vsakega učitelja neobhodno potrebna. Knjiga vam bo vodnik in svetovalec.«

Mar ne bi bilo pravilneje, da se pri stvari, ki zanima in mora zanimati vsakega učitelja in vzgojitelja, postopa po oni stari: štej gla-ve — kuhaj kave? Kdo je kriv, da se mora za tako važno stvar zgubljati toliko nepotrebnih besed? Učitelj? Mar si sam kroji usodo? Mar je sam kriv, da stoji pred globokimi luknjami, ki ne ve, kako jih bo zamašil. Mar mislite, da se ne zaveda, da mu je knjiga neobhodno potrebna, da brez nje ne bo mogel slediti duhu časa, če bi se že zamogel za-držati brez nje na nevarni strmini?

Načrt je skrbno pripravljeno delo dveh naših priznanih šolnikov in šolskih reforma-torjev. Kljub vsej ljubezni, s katero je delo sestavljeno, ne bo delo v razredih napredo-valo kakor bi bilo želeto — to pa zaradi na-vidnih male stvarčice, ki je v načrtu ni.

Sestavljača bi morala namreč med posa-meznimi poglavji pustiti male odmore. Ti odmore naj bi bili označeni na primer s tremi pikami.

Pri prvih treh pikah, ki naj bi bile takoj v začetku šolskega leta, naj bi se uboga uči-teljska para malo oddahnila, da razmisli, kako bo ob skromni plači nabavil za zimo obleko, kako bo ženi, sebi in otrokom preskrbel do-bro obutev. Kje si bo sposodil denar za šolske knjige, da jih da otroku, ki ga mora šolati, ker mu kaj drugega nima dati kot izobrazbo. Premisli naj in zračuna, koliko bodo znašale takse za vpis v šolo, koliko bo moral mesečno odriniti za hrano in stanovanje svojega dijaka.

Pri drugi skupini pik naj bi se odpočil, da skalkulira, da-li bi bilo bolje, da si sposodi nekaj denarja in si pripravi več hrane za zi-mo naenkrat — ali bo bolje, da živi od danes do jutri in je dan na dan vse bolj navezan na razne lokalne faktorje in faktorčice. Ve-deti mora namreč — in tega se prav dobro zaveda, da je hrana jeseni cenejša in da cena raste s mrazom, najmanj s mrazom.

Pri tretji skupini pik naj bi dovoljeno uči-teljem materam, da se sredi napornega dela počijejo in razmislijo, da-li bi bilo bolje, da sledijo naravnemu zakonu in udovoljijo za-

htevam, ki jih postavlja materinstvo, ter si s tem skopljajo novo brezno; ali naj zatajijo v sebi vse plemenite nagone in se posvetijo samo delu v šoli, seve v toliki meri, da bo efekt ekvivalenten za nagrado, ki jo prejema-jo, četudi poleg dela, ki ga opravljajo z enako vnemo kot oni, ki so bolj nagrajeni, morajo skrbeti za otroke, ki so tu, in za gospodinj-stvo.

Pri četrti skupini pik naj bi dovoljeno mladim učiteljicam, da se odločijo in premi-slijo, da-li bi bilo bolje, da sledijo glasu svo-jega srca in s tem osnujejo dom — in izgube službo, ali da varujejo skorjico kruha in za-tajijo v sebi ono, za kar jih je narava določila. Tu bo odločitev enako težka, kot pri materah.

Pri poslednji skupini pik naj bi šli v sebi mladi učitelji in razmislili in se odločili, ali bi kazalo poročiti tovarišice, ki bodo v tistem trenutku pričele za moše plačevati davek, ki ga plača malokateri veleposestnik, ali bi bilo bolje, da poročijo dekleta brez službe in brez dote ter si s tem ustvarijo nekaj, kar bo po-dobno domačemu ognjišču. Se ena možnost je, ki bo najbolj česta. Ostanjejo lahko samci vse žive dni, potikajo se lahko do smrti po tujih stanovanjih in gostilnah, da na stara leta ne bodo imeli koga, ki bi jim prinesel čašo sveže vode.

Nadalje naj bi bilo v načrtu preskrbljeno, da se šolski delavec za hip otrese vseh vsak-danjih čisto materialnih skrbi in pri tej pri-liki v duhu samega sebe vpraša: ali ne bi ka-zalo, da si naročim kakšno knjigo. Tu raz-mišljanja ne bo. Odločitev bo padla takoj — pa bo tudi takoj razveljavljena. Denarnica je prazna. Prvega prazna kot zadnjega. Tu je dovolj en sama pika...

Nismo še na kraju! Še božič ni minil. Poglavja se vrste — vrste se tudi pike. Mnogo je tega, o čemer učitelj mora razmišljati, to-liko, da se je bati, da bo v vsej knjigi videl le pike! Da bo delo v razredih »napredovalo«, je samo po sebi razumljivo!

Tudi konec ni pravilen. Na koncu naj bi bil narisani Damoklejev meč, ki visi nad vsa-kim od nas. Učitelj se mora zavedati, da nad njegovim ramenom stalno visi ostro orožje, ki se bo zarilo v izmučeno meso, čim bo tanko nit, na katero je obešen, preščipnil s svojim zlobnim jezikom kak »priatelj in voditelj narodov«.

Mar ni položaj današnjega učitelja rož-nat? Mar ne slutite, kako naša šola »napre-duje«? —pst.

Učiteljski pokret Naša anketa

Kljub temu, da je bil rok za konec anke-tiranja 5. februar, je do sedaj dospelo še pre-malo izpolnjenih anketnih pol, da bi se mo-glo pristopiti h končni redakciji zbranega ma-teriala. Zamude sicer ne moremo šteti v zlo, ker je bil marsikdo zaposlen z delom, ki je v zvezi s koncem prvega šolskega polletja. Zato prosimo vse one, ki ankete še niso do-vršili, naj to store čimprej in ankete pole takoj odposljejo.

Pri tej priliki naj še enkrat opozorimo, da morajo biti odstotki pravilno izračunani. Kontroliranje in ponovno izračunavanje pro-centov bi preveč otežilo končno redakcijo ter obenem zavleklo izdajo prihodnje številke »Prosvete«. Poudarjamo tudi, da je treba vsa paznjo posvetiti 10. točki anketne pole (kako se otrokove stanovanjske prilike odražajo v njegovi telesni rasti, higieni obleke in telesa, morali itd.). K tej točki naj sodelavci zapišejo svoja opažanja tekom dela v razredu, kar go-tovo ne bo težko. Opišite vse, kar ste videli pozitivnega in negativnega. Le tako bo mo-goče sestaviti kolikor mogoče točno sliko in doseči oni cilj, ki smo si ga zastavili s to an-keto. Kot primer, kako je mogoče kratko in jasno odgovoriti na to vprašanje, naj citiramo tozadevno mesto iz anketne pole, ki je pri-spela iz večjega industrijskega kraja. Odgo-vor se glasi:

»Tesna in vlažna stanovanja povzro-čajo mnoge bolezni, kakor revmatizem, še več pa pljučne bolezni. Zdravljenje in-fekcijskih bolezni v sodobnem smislu be-sede je onemogočeno. Skupno spanje ští-

rih, petih otrok v eni postelji samo pod-črtava zgornjo trditev.

Otrokove duševne in vzgojne prilike se odražajo predvsem v zaostalosti, ne-nadarjenosti, malomarnosti, pomankljivi srčni izobrazbi. Surovost in zmerjanje s prav krepkimi izrazi ni nobena posebnost. Moralni prestopki so česti. Saj tudi ni čudno, ko ždi pet, šest in veččlanska družina v enem samem prostoru. Oče je delavec. Ob sobotah, tudi med tednom je pijan in ne ravna najlepše s svojo ženo. Njuno intimno življenje opazujejo otro-ci, sodijo in sklepajo po svoje, si ustvar-jajo čisto nemogočo fantazijo. Pri vsem tem se jim obuja hotenje po seksualnem doživljanju, kar večkrat ne izostane. (13-letno dekle ima svojega fanta.) Z ozirom na zgornje je spolna dozorelost kaj zgodnja.«

Iz teh nekaj lapidarnih stavkov se jasno razbere, da razmere ne morejo biti drugačne, če 23,7 % dečkov in 27,3 % deklic iz anke-tiranega razreda prebiva v stanovanjih z enim samim prostorom ter 50 % dečkov in 38,6 % deklic istega razreda v stanovanjih s kuhinjo in eno sobo.

Kakor že rečeno, pa opišite tudi ugodne stanovanjske prilike. Pokažite, kako se od-raža na otrocih dejstvo, da imajo prostorna stanovanja, snažne postelje in vsak svoje udobno ležišče.

In še eno prošnjo: Vsak naj se pod polo-razložno in čitljivo podpiše! O. H.

Pavel Prodornik:

„Prosveta“, Haloze in mi

(Naše sodobne narodno-obrambne naloge.)

»Hodil po zemlji sem naši in pil nje — bolesti...«

O. Župančič.

»Mesečna« priloga Učitelj, tovariša - Pro-sveta, ki so jo po večletnem molku naše vi-talne potrebe ponovno priklicale v življenje, je svojo prvo številko posvetila našemu ob-mejnemu problemu. Vsa tozadevna izvajanja in ugotovitve njenih sodelavcev so izzvenela v nekem oziru zelo svarilno za vse naše ob-mejno narodno delo.

Uspeh obmejnih akcij?

Po dvajsetletnem udejstvovanju smo morali, žal, spoznati, da vse naše obmejno-na-cionalno delo, v katerem se najbolj nesebično in požrtvovalno udejstvuje učiteljsko, ni ro-dilo onih plodov in uspehov, ki bi jih moralo v sorazmerju s potrošenimi energijami. Pri temeljitih pogledih v ta problem nam je Prosveta razkrila tudi vzroke teh nerazvse-ljivih rezultatov.

Narodno vprašanje — gospodarsko vprašanje

Uspešna narodno-obrambna akcija mora biti v prvi vrsti socialna in gospodarska akci-ja. Naše ljudstvo hoče kruha in resnične za-ščite pred izkoriščevanjem tujega in doma-čega kapitala. Zato se moramo tudi vsi lotiti dela po točnem načrtu. Najprej se moramo poglobiti v ekonomske, socialne in kulturne razmere našega kmetško-delavskega ljudstva, nato pa s koncentracijo vseh sil, vseh posa-

meznikov in društev, zaščititi naše ljudstvo s smotno socialno-gospodarsko akcijo.

Pravi narodni delavci.

To je spoznanje nekaterih obmejnih de-lavcev, ki so se otresli vsake površnosti in polovičarstva, ki niso hoteli plavati kot svetla pena na površju obmejnega dela, ampak so se tiho poglobili v ta problem ter se po dol-gem zbiranju in medsebojnem primerjanju podatkov ter opazovanju življenja prigrizli do jedra, do resnice in spoznanja.

S tem, da so objavili svoje ugotovitve v Prosveti, s tem, da so osvetlili naš obmejni problem brez zvencev besed z drugih, real-nejših vidikov, kot smo jih vajeni slišati na tozadevnih shodih in zborovanjih, pa tudi s tem, da so nam pokazali nova, boljša pota pri reševanju tega problema, so vzbudili vse potrebno zanimanje in priznanje.

Prosveta izhajaj mesečno!

Obenem pa so prav uspešno in brez be-sed prikazali potrebo res mesečnega izhaja-nja Prosvete, saj je toliko aktualnih proble-mov, ki na vsak korak kričijo po rešitvi. To so problemi, ki po svoji naravi ne spadajo v stanovsko političnega Učit. tovariša in ne v pedagoško usmerjenega Popotnika, ampak baš v Prosveto, ki tvori vez in prehod med njima.

Napačno bi bilo, če bi učiteljsko, ki ne živi in se ne udejstvuje v strogo obmejnem pasu, živelo v iluziji, da se sodobni »Drang nach Osten« konča že tam na Teznu in v Slovenskih goricah, da je vse to problem, ki se njih ne tiče neposredno in ne zahteva nji-hovega aktivnega študija in sodelovanja.

Naslednje vrstice naj potegnejo k delu tudi ostale!

agresivnost

Nemška progresivnost: slovenski konzervativizem.

Nemški trgovec, obrtnik, industrijec in organizator prometa je ob Dravi in Dravinji prodiral tudi na polje in v Haloze. Gospodar-sko dobo situiran je kot nosilec progresivne-ga življenja in v znamenju ofenzivno razpo-loženega gospodarskega liberalizma z lahko-to zavladal nad malo odpornim in zelo konzer-vativnim slovenskim poljedelcem.

Ker je kazal več smisla za gospodarski napredek, je z njim simpatiziralo in koketi-ralo tudi tedanje »slovensko« meščanstvo.

„Materinski dan“

(izdanje UPZ)

Sklep lanske banovinske skupščine v Ljubljani.

Med drugimi sklepi, ki so jih sprejeli na lanskeletni učiteljski skupščini v Ljubljani, je tudi oni, ki nalaga Učiteljskemu pevskemu zboru začetni izdajanje glasbenih priročni-kov za različne šolske prireditve. Ta sklep so zborovalci motivirali z nujno potrebo takih glasbenih priročnikov, ki nudijo učiteljsko dobro pomoč pri iskanju in zbiranju primer-ne snovi za šolske proslave. Do sedaj se je trudilo tako, da je iskalo po različnih knjigah, a velikokrat zaman.

Učiteljski pevski zbor je že pod pred-sedstvom pokojnega Emila Adamiča resno delal na odpravi glasbenih potreb naših šol, in kakor je znano, je pokojnik že sam se-stavil tako delo. Z njegovo smrtjo je delo sicer nekoliko zastalo, vendar pa je sedaj UPZ po večmesečnem trudu oddal svojo prvo edicijo v tiskarno.

Prva glasbena edicija UPZ je posvečena materinskemu dnevu. Obsegala bo na pribli-žno 35 straneh velikosti »Našega roda« dva glasbena igrokaza ter 28 strani enoglasnih, dvoglasnih in troglasnih mladinskih skladb. Delo bo tiskano na trpežnem papirju in bo vključeval velikom stroškom stalo samo 15 din.

Nočemo zatirati in sovražiti nobene tuje narodnostne manjšine, vendar moramo po-znati njeno delo in stremljenje. Torej, prav kratko!

Današnji Ptuj predstavlja za ves okraj center in izhodišče nemških gospodarsko po-litičnih stremenj. Zato začnemo z njim!

Vpliv nemškega kapitala, ki se je v Ptu-ju že pred vojno trdno zasidral, je še vedno ogromen. Ptujski Nemci se smatrajo še ved-no za »Herrenvolke« ter s prezirom in samo-zavestjo bojkotirajo vse slovenske gospodar-ske in kulturne prireditve. Nemška nacional-na, prosvetna, pevška, verska, vzgojna, telo-vadna in športna društva v Ptuj delajo v največjem sporazumu in sožitju na poveča-nju gospodarske neodvisnosti in moči nem-ške manjšine, na njeni čim trdnější medse-bojni povezani ter končno, kar je naj-važnejše, s pomočjo stalnega kontakta z bor-beno narodno socialistično ideologijo.

»Volksbund für das Deutschtum im Ausland« jim daje poleg ostalega prav iz-datne materialne podpore. »Kulturbund« po-šilja mladino v Nemčijo na tehniko in v »Wirtschaftsschule«, kjer se v resnici vzgajajo za propagatorje velenemske miselnosti. »Ge-sangverein« je plačal svojim pevcem turnejo po Nemčiji. (Festival nemške pesmi v Vrti-slavi.) Tudi 200 poljskih delavcev iz ptujске okolice je v Nemčiji. Ogromen je propagan-dni material, ki prihaja iz Nemčije k nam.

V najprometnejši ptujski ulici je v nepo-sredni bližini gimnazije in dijaškega doma »Evangelische Filialgemeinde« izzivalno jav-no obesila velik zvon z nemškim znakom. (Pod pritiskom javnosti je že odstranjen.) »Kindergarten« služi za nemško vzgojo dece. Športni klub Ptuj z nad 300 člani pa za te-lešno vzgojo nemških fantov. (Lahkoatletski trener je iz Nemčije. Telovadba v mogočnem »Vereinshaus« je v duhu SS in SA oddelkov.) Zvečer se zbirajo po privatnih stanova-njih (»Heimabend«), čitajo in po radiu poslu-šajo nemške govornike, kujejo načrte in se navdušujejo za veliko Nemčijo, ki bi naj mejila na Severno, Vzhodno in Jadransko morje.

Značilno je, da so nemški zastopniki v občinskem svetu glasovali lani proti božični obdaritvi mestnih revežev, sami pa so never-jetno močno podprli svoje pristaše. (»Winter-hilfe«.)

(Se nadaljuje.)

Splošne vesti

PRAKTIČNI UČITELJSKI IZPITI — TER-MINI ZA VLAGANJE PRIJAV

V letošnjem šolskem letu se bodo vršili praktični učiteljski izpiti od 3. marca do za-četka junija. Vmes se bodo vršili veroučiteljski izpiti, ki se pričnejo 28. marca t. l., za ka-tere je treba vložiti prijave do 15. t. m., in praktični izpiti za otroške vrtnarice, ki se pričnejo 1. aprila; prijave je treba vložiti do 1. marca t. l. Z ozirom na veliko število uči-teljskih pripravnikov bo mogoče vse prijav-ljene kandidate izprašati samo, če se bo za-čelo z izpiti v polnem obsegu takoj v marcu. Zato odreja komisija naslednje termine za vlaganje prijav:

1. Kandidati, ki že imajo 20 mesecev službe, morajo vložiti prijave do 20. febru-erja t. l.
2. Kandidati, ki bodo dopolnili 20 mese-cev službe šele do 31. marca t. l., naj do tega dne vložijo prijavo. Tisti kandidati, ki do 31. marca ne bodo dopolnili 20 mesecev slu-žbe, ne morejo priti k izpitu v tekočem šol-skem letu.
3. Kandidati, ki so bili pri novembrskih izpiti lanskega leta reprobirani na 6 mese-cev in žele v tem šolskem letu ponavljati iz-pit, naj vložijo prijave do 20. februarja t. l. Na vrsto bodo prišli v zadnji skupini, ki bo opravljala izpit koncem maja.
- Vsi kandidati naj do 2. t. m. sporoče neposredno po dopisnici izpitni komisiji, da so vložili prijavo za izpit, obenem naj nave-dejo, koliko časa službujejo. To je komisiji potrebno za takojšnjo sestavo razporeda iz-pitov.

Državna komisija za praktične učit. izpite v Ljubljani.

Hranilni in posojilni konzorcij,

kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani ima svoj

63. redni občni zbor

v ponedeljek, dne 7. marca 1938., ob 19,30 uri v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani.

Zborovalni red:

1. Konstituiranje občnega zbora.
2. Poročilo upravnega odbora o delova-nju in o letnem računu 1937. s predlogom o razdelitvi čistega dobička.
3. Poročilo nadzorstvenega odbora o de-lovanju in o letnem računu za leto 1937. s predlogom o razrešnici.
4. Odobrenje letnega računa za leto 1937. in podelitev razrešnice upravnemu odboru.
5. Določitev višine, do katere se sme za-druga zadolžiti.
6. Določitev višine, do katere sme zadru-ga prejemati hranilne vloge.
7. Določitev višine, do katere sme zadru-ga odobriti posojila članom.
8. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pismeno sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom.
9. Dopolnilne volitve.
10. Slučajnosti.

Če ne bo občni zbor ob 19,30 sklepčen, bo pol ure pozneje v istih prostorih za reši-tev istega zborovalnega reda nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število pri-sotnih zadrugnikov. Letni račun je na vpo-gled med uradnimi urami v zadrugni pisarni, Gajeva ulica 9.

Upravni odbor.